

LIBRIS

We know
books

Traducere apărută cu sprijinul acordat de NORLA
(Norwegian Literature Abroad)

Oslo

N NORLA
NORWEGIAN LITERATURE ABROAD

PER PETTERSON

**E OK,
nu-mi pasă**

Traducere și note de
CARMEN LANGSETH

 UNIVERS

Aveam treisprezece ani și începeam clasa a șaptea la școala din Veitvet. Mama mi-a spus că va merge cu mine în prima zi de școală, tocmai ne mutaserăm în locul acela și, oricum, ea nu lucra pe atunci, dar eu nu voiam. Era pe optsprezece august, cerul era acoperit de nori și, când am intrat în curtea școlii, a început să plouă. Mi-am împins ochelarii de soare mai sus pe nas și am pășit încet peste locul acela mare. Nu era nimeni acolo. Pe la jumătatea drumului m-am oprit și am privit în jur. În partea dreaptă se aflau două pavilioane mari vopsite în roșu, iar în fața mea, clădirea principală, vopsită în albastru. Pe bara pentru steag, drapelul atârna greu și ud. La ferestre am văzut multe fețe, iar cei care erau înăuntru își apăsau nasurile pe geam și se uitau la mine, cel care stătea afară în ploaie. Ploua torențial. Întârzasem în prima zi de școală.

Când am ajuns aproape de intrare, îmi șiroia apa din păr și tricoul mi se lipise de piele. Mi l-am scos și l-am stors, mi-am șters ochelarii de soare pe blugi înainte de mi-i pune din nou pe nas și mi-am pus tricoul din nou. Apoi am intrat.

Primul lucru pe care l-am văzut a fost Constituția. Era înrămată și agățată pe peretele din dreapta. Al doilea lucru pe care l-am văzut a fost biroul directorului. Nu aveam cum să mă înșel, pentru că era un semn pe ușă. M-am îndreptat spre

ușa aceea fără să încetinesc, pentru că s-ar fi putut întâmpla să fie cineva acolo care să se uite la mine, și nimeni nu ar fi trebuit să creadă că nu știu unde să mă duc. Am ciocănit, cu fața apropiată de ușă, așteptând, și am auzit o voce care a strigat: *Intră!* Am intrat, fără să mă uit nici în stânga, nici în dreapta. Era o cameră mare, cu rafturi de-a lungul peretilor, un copiator într-un colț și un birou. În spatele biroului stătea un bărbat înalt și destul de gras. Și-a ridicat privirea dintr-un maldăr de hârtii și m-a privit. Prin ochelarii de soare mi-a fost greu să văd dacă zâmbea, dar cred că nu.

– Trage-ți cizmele în sus, a spus el.

M-am uitat la cizmele mele. Așa cum purtau toți adolescenții pe atunci, aveam cizme maro, înalte, cu marginea îndoită, iar pe partea îndoită scria BEATLES cu litere mari. M-am aplecat și mi-am tras cizmele în sus.

– Nu-mi place deloc să văd așa ceva, a zis el.

Am ridicat din umeri, așteptând. El a stat așa, uitându-se la mine și, un timp, a fost liniște, înainte ca el să spună:

– Dă-ți jos ochelarii de soare. Mi-ar plăcea să știu cu cine vorbesc.

Am scuturat din cap.

– Nu?

Am scuturat din cap iarăși.

– Pot să întreb de ce?

Fața lui era un balon, o lună cu pete întunecate.

– Am niște cicatrice.

– Cicatrice?

– Da, niște cicatrice urâte în jurul ochilor.

– Serios?

A clătinat ușor din capul lui rotund și s-a mângâiat pe bărbie.

– Pot să arunc o privire?

– Nu.

– Nu?

Era foarte surprins. A rămas pe gânduri, bătând cu creionul în lemnul biroului.

– Mda, cum te numești?

– Audun Sletten. O să încep clasa a șaptea.

– Aha, deci tu ești Audun Sletten. Te aștept de o jumătate de oră.

– Am greșit drumul.

– Ai greșit drumul?

– Da.

– Cum e posibil? E un singur drum spre școala asta.

Am ridicat din umeri. Acum devenise nesigur, știam că nu putea să-mi vadă ochii. Eram Fantoma. A oftat și s-a ridicat.

– O să începi în clasa B. E o clasă mixtă. Vino cu mine.

A luat-o spre ușă cu pași mici și repezi, chiar dacă era înalt și gras, ca John Wayne, un pic crăcănat, m-am tras la o parte ca să-i fac loc să treacă și am ieșit amândoi în hol. Mi-am târșăit pașii în urma lui. În comparație cu școala la care fusesem înainte, aceasta părea nesfârșită. La jumătatea coridorului, directorul s-a oprit și s-a întors către mine.

– Ești sigur că cicatricile sunt chiar așa de urâte?

– Sunt al dracului de urâte, i-am zis.

Mâna lui s-a îndreptat spre ochelarii mei și atunci am făcut un pas înapoi, ridicându-mi pumnii. A fost ceva instinctiv. Și-a lăsat mâna în jos.

– Ai grijă cum vorbești, mi-a spus el, aici nu tolerăm asemenea vorbe.

Nu i-am răspuns și am continuat să mergem până în capătul celălalt al coridorului, unde el s-a oprit, a bătut la o ușă și a deschis-o, fără să aștepte să i se răspundă. A ținut ușa deschisă pentru mine și mi-a făcut semn să intru. Toți și-au întors privirea

către noi. O fată a chicotit pe locul ei. Știam că el era chiar în spatele meu și eram pregătit, în caz că îi venea vreo idee.

– Acesta e Audun Sletten, noul elev de care ați auzit și voi, în mod sigur. A venit la noi dintr-un sat, așa că trebuie să vă purtați frumos cu el. Și lui îi place Beatles, ca și vouă. Nu-i luați în seamă ochelarii de soare. N-o să-i dea jos.

Fata a chicotit din nou. Avea părul negru, lung până la umeri. Înainte să plece, directorul s-a aplecat și mi-a șoptit la ureche:

– O să o sun pe mama ta, să o întreb despre cicatrici, asta o să fac.

– Nu avem telefon, am spus cu voce tare, dar el deja plecase.

– Nu toți au telefon, a spus profesorul, dar e bine de știut.

Jumătate din clasă s-a pus pe râs.

– Poti să te așezi în banca liberă de lângă fereastră.

Purta ochelari cu rame aurii, avea părul rărit pe frunte și arăta ca un tip care se antrena, pentru că tricoul îi stătea strâns pe piept și pe brațe. Am pășit prin fața clasei, pe lângă catedră și pe lângă rândul de bănci, și m-am așezat în banca liberă de lângă fereastră. Mi-am agățat ghiozdanul într-un cârlig, pe o parte a băncii. Ploaia încetase. Soarele răzbătea printre nori și lumina lui prefăcea curtea școlii într-un lac întins și calm, și m-am gândit la plute și la undițe și la barajul de la Aurtjern, puteai sta acolo la pescuit, pentru că peștii veneau adesea aproape de mal. Când m-am întors către tablă, am văzut-o complet neagră, și încet-încet, ceea ce era scris acolo cu cretă albă mi-a apărut în fața ochilor. Până la urmă, am reușit să citesc prin ochelarii de soare. *Bine ai venit!* scria acolo. M-am aplecat sub bancă și mi-am îndoit carâmbul cizmelor din nou.

A sunat de recreație, iar eu am ieșit din clasă ultimul, nu vream să am pe nimeni în spatele meu. Profesorul se numea Levang. A vrut să ne strângem mâinile, să fie amabil, așa că

i-am dat mâna mormăind ceva ce nici măcar eu n-am înțeles și am continuat să merg. Afară, în curtea școlii, am traversat-o și m-am rezemat cu spatele de gardul de sârmă. Era un teren de fotbal de partea cealaltă a gardului, dar era pustiu la ora aceea, iar din pietrișul întunecat ieșeau aburi. La dreapta, în fața mea, lângă pavilioane, copiii mici alergau unul după altul, jucându-se de-a prinselea și improșcându-se cu apă. La stânga, în fața clădirii principale, elevii mai mari stăteau în grupuri, vorbind. Câteva fete săreau coarda, ținând-o la subțioară, iar un băiat în cărje s-a îndreptat direct spre mine. Îl văzusem în sala de clasă, ceva mai în față, pe rândul din dreapta. M-am uitat în stânga și-n dreapta, dar în afară de mine nu mai era nimeni altcineva lângă gard. Băiatul avea părul creț și negru și purta cizme ca ale mele. Pe unul dintre carâmbi scria *The Kinks*, iar pe celalalt *Hollies*. Erau numele unor grupuri pop, dar eu nu aveam niciun disc cu muzica lor. De fapt, nu aveam decât un disc cu Jussi Björling¹, dar aveam un radio mic la care ascultam noaptea.

S-a oprit la câțiva metri de mine, s-a sprijinit în cărje și mi-a zâmbit.

– Grozavi ochelari, a spus el.

Grozave cărje, am gândit eu, dar nu am și spus-o, din fericire.

Erau, într-un fel, grozave, o parte a corpului său mișcându-se odată cu el; nici nu le mai lua în seamă, erau acolo, pur și simplu.

– În două luni scap de ele, a zis el, urmărindu-mi privirea. Le am de un an. Acum m-am obișnuit, dar m-am cam săturat de ele.

– Ce ai pățit la picior?

1. Jussi Björling (1911-1960) – tenor suedez, faimos în lumea întreagă.

– Accident de mașină.

– Și cu mașina ce s-a întâmplat?

El a răs atât de tare, încât era să cadă, cu cârje cu tot.

– Nu știi, nu am văzut nimic. Am fost lovit din spate de o mașină, apoi am leșinat și m-am trezit în camera de oaspeți a bunicii mele.

A răs din nou, cu toată fața.

– Am crezut că am ajuns în rai, pentru că primul lucru pe care l-am văzut când m-am trezit a fost un tablou pe care scria *Iisus trăiește*.

– Crezi și tu în Iisus?

– Nu, niciodată nu am crezut, dar când m-am trezit în camera de oaspeți a bunicii mele, am început să cred că poate m-am înșelat. Din fericire, mi-am dat seama imediat unde sunt și mi-am amintit că tabloul acela fusese întotdeauna acolo.

S-a aplecat pe cârje, balansându-și un picior și râzând întruna. Îmi propusesem să nu-mi fac niciun prieten la școala asta, dar pe acest băiat era greu să-l evit.

– Ce ai pățit la ochi?

– Nu suport lumina, am spus și imediat am regretat, pentru că nu era adevărat, dar, oricum, era mai adevărat decât tot ce spuseseam până atunci. Încep să vomit imediat.

– Înțeleg, a spus el, oprindu-se un pic, și m-am simțit ca un escroc.

Din fericire, o minge s-a apropiat de noi, rostogolindu-se. Am văzut-o primul și eram gata să-i dau un șut, dar atunci și el a văzut-o, s-a pregătit, folosindu-și cârjele ca pe un cal cu mânere, și a lovit mingea cu piciorul sănătos cu atâta putere, încât mingea a zburat până în capătul celălalt al curții școlii, oprindu-se în gard. A fost impresionant, chiar dacă nu era voie să faci asta pe terenul de fotbal.

– N-a fost rău deloc, i-am spus, iar el a zâmbit și a zis:

– Apropo, mă numesc Arvid.

Apoi clopoțelul a sunat de intrare.

De data asta a fost ușor să intru în sala de clasă, și nu am intrat ultimul, iar ochelarii de soare nu i-am dat jos. Dacă eram lăsat în pace, ziua asta putea fi o zi bună.

Când toți s-au așezat în bănci, Levang s-a dus către catedră și s-a așezat și el, și-a încrucișat mâinile în față și și-a aruncat privirea peste toți din clasă, oprindu-se asupra mea. A zâmbit larg, eu am simțit cum îmi înțepenește ceafa, apoi el a spus cu o voce prietenoasă:

– Ei bine, Audun. În prima oră nu prea am avut timp, dar m-am gândit că acum ai putea să ne povestești puțin despre tine, cum e locul din care vii? Cei mai mulți copii din clasă sunt de aici, din Veitvet. Cum se numește locul unde ai crescut?

Ar fi trebuit să știu asta. N-avea să mă lase în pace. Era un om bun, cred asta din tot sufletul, voia doar ca mie să-mi placă acolo, să mă simt în largul meu. Am ridicat din umeri.

– Vreau să zic că ar fi interesant pentru noi să ne povestești. Ai crescut într-o fermă?

– Nu e nimic de spus, am zis cu voce tare.

Fata cu părul negru a chicotit din nou în banca ei. Levang a răs, înroșindu-se puțin la față.

– Nu poate fi adevărat, a spus el, ai treisprezece ani, trebuie să fi trăit lucruri total diferite decât cele trăite de noi, aici.

– Nu e nimic de spus! am zis.

– Ești sigur? a întrebat el.

Atunci m-am ridicat din bancă, mi-am luat ghiozdanul din cârlig și am luat-o spre ușă. Acum toată clasa era atentă.

Arvid s-a întors și s-a uitat la mine, dar ochii lui nu arătau la ce se gândea.

– Hei, hei, unde te duci? a spus Levang, ridicându-se și făcând câțiva pași spre mine, tăindu-mi calea spre ușă.

Am simțit un nod în gât. M-am uitat peste umărul lui către ușă, dar am înțeles că nu avea niciun rost să încerc să trec de el.

– Mi-am făcut întotdeauna temele, i-am spus, am venit întotdeauna la ore. Puteți să vă uitați în carnetul meu de note, dacă nu mă credeți, dar nu puteți să mă întrebați despre lucruri care nu au de a face cu școala.

– Nu, Audun, cred că m-ai înțeles greșit. Nu trebuie să te superi, a zis el, încercând să-mi prindă privirea, dar m-am uitat chiar pe lângă urechea lui și nu i-am răspuns.

– Mda, o să vorbim despre asta altă dată. Fii bun și așază-te din nou în bancă.

M-am întors și am mers printre bănci, uitându-mă la fața lui Arvid înainte de a mă așeza pe locul meu și de a-mi a agăța ghiozdanul la loc. Apoi am rămas acolo, uitându-mă pe fereastră.

A venit toamna, iar eu livrez ziarul *Aftenposten*. Jimmy Hendrix a murit de curând, la radio se difuzează *Hey, Joe* și mi-am luat permisul de conducere. Port o jachetă subțire și pantaloni în carouri evazați, o curea roșie cu cataramă. De la genunchi în jos, nasturi strălucitori. E ultima modă, și, dacă m-ar vedea cineva, aș face senzație. Dar nu s-au trezit prea mulți, doar câteva ferestre sunt luminate și, pe când urc panta din fața clădirii în care locuiesc, îndreptându-mă spre oficiul poștal de la supermarket, e ora cinci și un sfert. Lumina argintie strălucește pe peluzele caselor terasate și încă nu s-a luminat de ziuă. Mi-am tuns părul mai scurt, după mulți ani cu părul lung, și nu sunt sigur dacă tunsoarea mă prinde, așa că e bine să mă ascund puțin în semiîntuneric.

Sunt obosit, am teme de făcut și am un gol în stomac care îmi spune că ceva nu e în regulă la școală. Fac bine ceea ce fac. Ceea ce aud memorez și înțeleg, la naiba, nu sunt prost, dar se pare că restul copiilor din clasă merg pe un drum pe care eu nu-l cunosc, de parcă între profesori și elevi ar fi o alianță secretă din care eu nu fac parte. Ei știu ceva ce eu nu știu, și așa a fost întotdeauna.

În fața intrării, ceilalți stau și așteaptă, eu sunt ultimul sosit, dar unele ziare nu au venit.